

**İSTANBUL
TABİP ODASI**
İŞÇİ SAĞLIĞI
İŞYERİ HEKİMLİĞİ
KOMİSYONU

4
KASIM
PERŞEMBE
20.00

İŞ KAZALARI

Doç. Dr. Mehtap Türkay

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı

ONLINE KAYIT >
<https://istabip.org.tr/webseminer>

Sunum Planı

- Önemi
- İş Kazası Tanımı
- İş Kazalarının Unsurları
- İş Kazası Sıklığı
- Kaza Nedenleri
- Korunma
- Pandemi Dönemi

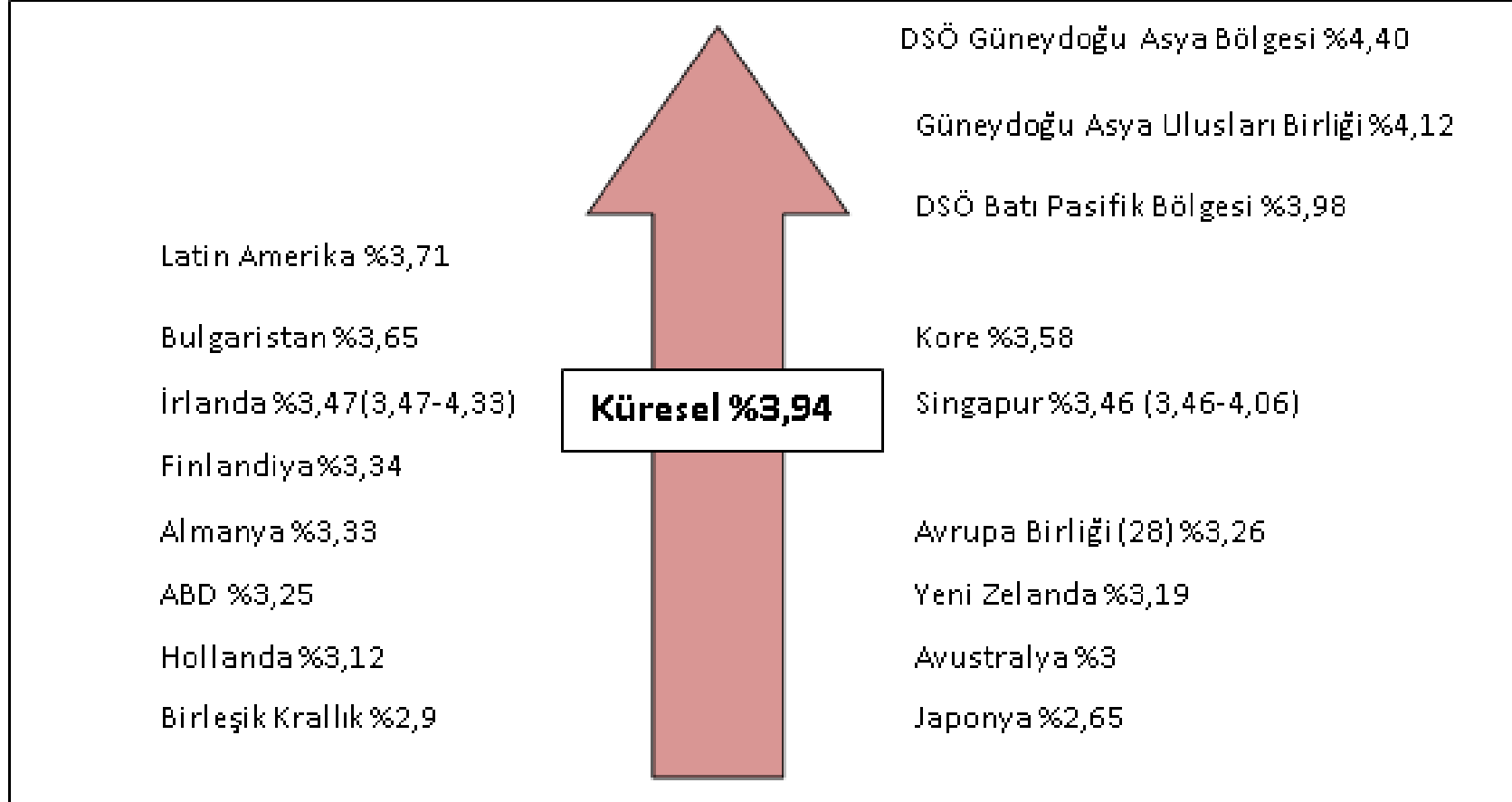
Giriş

- Ülkelerin İSG hizmetleri
 - İş kazalarının yaygınlığı ve fatalitesi
 - Meslek hastalıklarına tanı koyabilme kapasiteleri
- Çünkü;
 - İş kazaları ve meslek hastalıkları iş ile ilişkili,
 - İşin yürütüm şartlarından kaynaklanan
 - Önlenebilir sorunlardır
 - Önlenebilir olmaları nedeniyle de kabul edilemez toplumsal olaylardır.

Önemi

- İş kazalarının toplumsal önemi,
 - Sağlık açısından
 - Maliyet açısından önemi olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır.
 - İş kazalarının sağlık açısından önemi; yaralanma tipi ve yaralanma bölgesi ile ilgilidir. İş kazalarının büyük bir bölümü hafif yaralanmalar şeklindedir ve genellikle sağlık hizmeti kullanımı yoksa bildirimi yapılmamaktadır.

Önemi

Bazı ülke ve bölgelerde işle ilgili yaralanma ve hastalık maliyetlerinin gayrisafi hasıllarına (GDP) oranı

İş Kazası Tanımı

- ILO; iş kazasını, bir veya birden fazla işçinin zarara uğraması, yaralanması veya ölümüyle sonuçlanan iş ile ilgili şiddet eylemleri de dâhil olmak üzere, iş yerinde veya işveren tarafından verilen işin ya da ekonomik aktivitelerin yapılması sırasında beklenmedik, önceden planlanmamış olay olarak tanımlar
- DSÖ; önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına yol açan olay olarak tanımlamıştır

İş Kazası Tanımı

- Türkiye’de, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 13. maddesinde “İş kazası:
 - a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
 - b) (Değişik: 17/4/2008-5754/8 md.) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
 - c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
 - d) (Değişik: 17/4/2008-5754/8 md.) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
 - e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır.”Olarak tanımlanmıştır

İş Kazası Unsurları

1. Zarara sebebiyet veren bir kazanın olmasına,
2. Kazaya uğrayan kişinin sigortalı olmasına,
3. Kaza sonucunda sigortalının ruhen veya bedenen engelli hale gelmesine,
4. Ortaya çıkan zarar ile illiyet bağı olmasına
5. 13. Maddenin a bendinden e bendine kadar sıralanan durumları içermesine bağlamıştır.

İş Kazası Sıklığı

İş kazası piramitleri

	Heinrich piramidi 1931	Bird piramidi 1969	Fletcher piramidi 1972	British Safety Council piramidi 1975
Ağır- büyük yaralanma ile sonuçlanan kaza	1	1	1	1
Hafif-küçük yaralanma ile sonuçlanan kaza	29	10	19	3 (50 ilk yardım gerektiren)
Maddi hasar oluşturan kaza	300	30	175	80
Yaralanma ya da maddi hasar oluşturmayan kaza		600		400

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün kaza istatistiklerinden yararlanarak yaptığı değerlendirmeye göre; bir ölümlü iş kazasına karşılık 1200 üç günden fazla, 1200 1-3 gün iş göremezliğe neden olan kazanın olduğu ve 5000 ilk yardım gerektiren iş kazası ile 70.000 hasarsız olayın olduğu belirtilmiştir

İş Kazası Sıklığı (Dünya)

Dünya’da iş kazası sıklığının 1998-2014 yılları arasındaki değişimi

Yıl	Ölümlü iş kazası		En az 4 işgünü kayıplı iş kazası	
	Sayı	Sıklık (Yüz bin çalışanda)	Sayı	Sıklık (Yüz bin çalışanda)
1998	345.436	16,4	263.621.966	12,534
2001	351.203	15,2	268.023.272	12,218
2003	357.948	13,8	336.532.471	12,966
2008	320.580	10,7	317.421.473	10,612
2010	352.769	11,0	313.206.348	9,786
2014	380.500	11,3	373.986.418	11,096

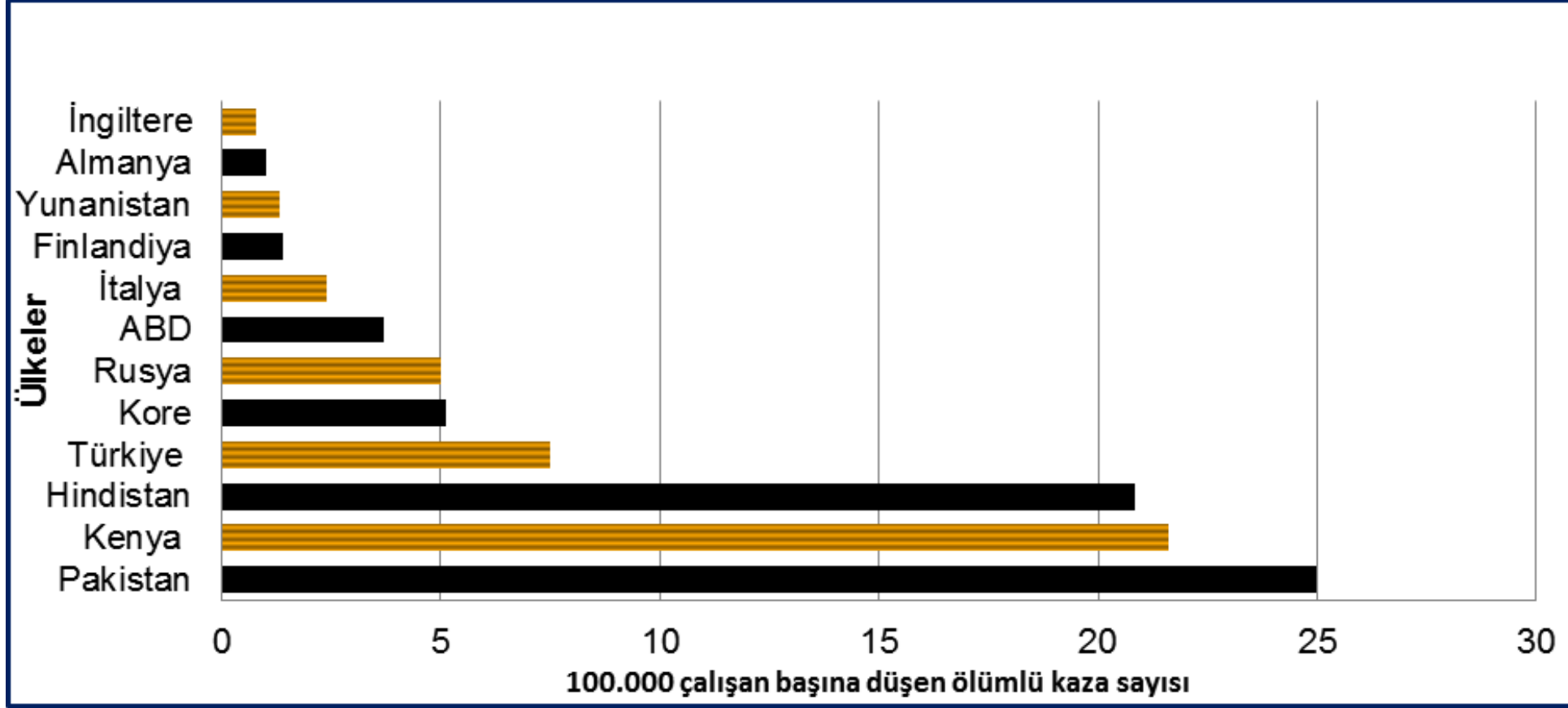
İş Kazası Sıklığı (Dünya)

Bölgelere göre bildirilen iş kazaları ve iş kazası bildirimleri üzerinden hesaplanan iş kazaları tahminleri

Bölge	Uluslararası Çalışma Örgütüne bildirilen			Bildirimler üzerinden yapılan tahmini hesaplama		
	Toplam İşgücü	Ölümlü Kaza Sayısı	En az 4 işgünü kayıplı kaza sayısı	Ölümlü Kaza Sayısı	Mortalite Hızı (100 bin çalışanda)	En az 4 işgünü kayıplı kaza sayısı ortalaması
Afrika	413.329.046	320	25.434	71.882	17,39	70.597.946
Amerika	479.990.599	1916	966.221	24.579	5,12	24.114.175
Asya	2.093.134.505	2694	121.256	271.949	12,99	267.097.755
Avrupa	364.546.703	4079	1.921.644	11.017	3,02	11.134.918
Okyanusya	19.486.718	188	98.980	1074	5,51	1.041.625
Toplam	3.370.487.570	9197	3.133.535	380.500	11,29	373.986.418

İş Kazası Sıklığı (Dünya)

Seçilmiş bazı ülkelerde iş kazası mortalite hızı

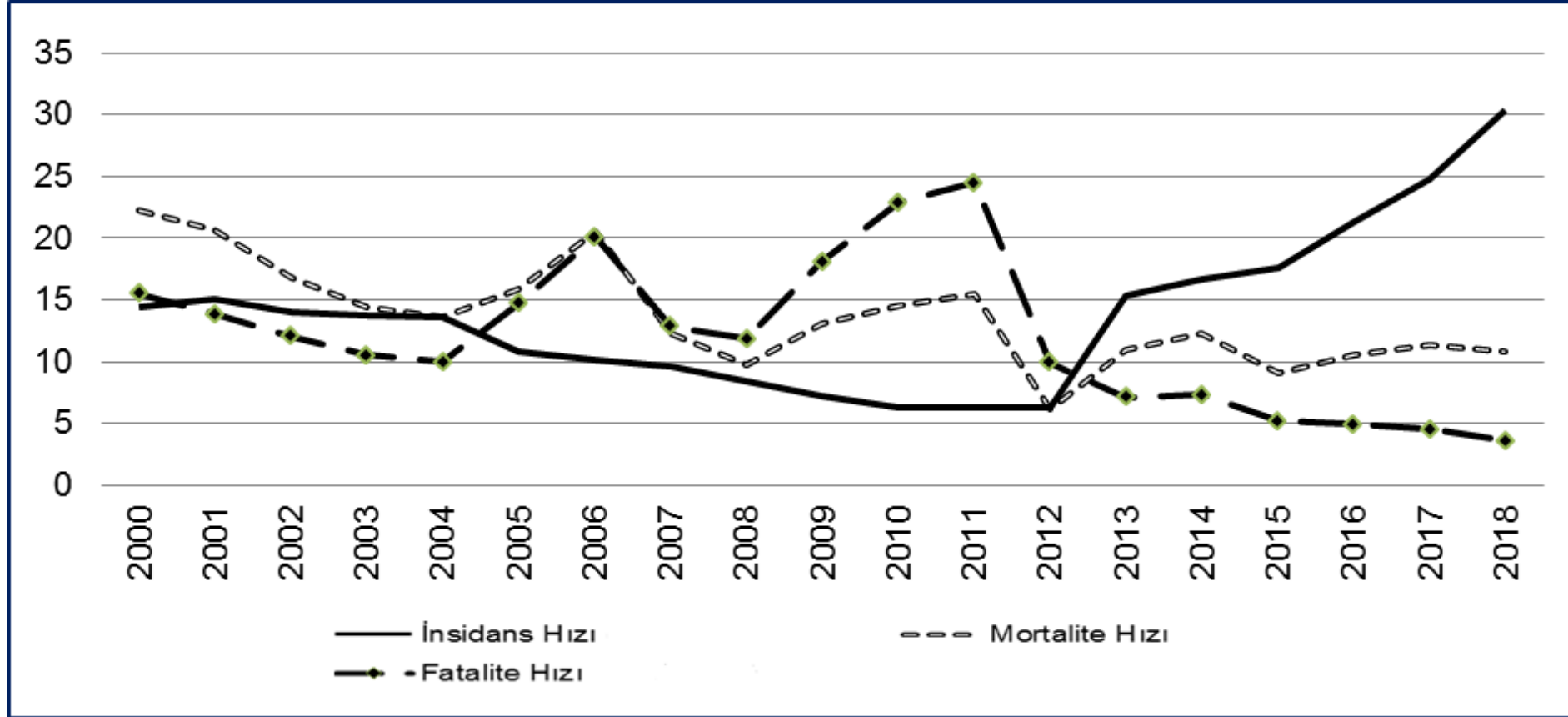
İş Kazası Sıklığı (Türkiye)

Türkiye’de 2000-2018
yılları arasındaki iş
kazası sayıları,
insidans, mortalite ve
fatalite hızları

Yıl	Zorunlu sigortalı sayısı	İş kazası sayısı	Ölümlü kaza sayısı	İnsidans hızı (binde)	Mortalite hızı (yüz binde)	Fatalite hızı (binde)
2000	5.254.125	75.650	1173	14,4	22,3	15,5
2001	4.886.881	73.250	1008	15,0	20,6	13,8
2002	5.223.283	72.945	878	14,0	16,8	12,0
2003	5.615.238	77.108	811	13,7	14,4	10,5
2004	6.181.251	84.214	843	13,6	13,6	10,0
2005	6.918.605	74.442	1096	10,8	15,8	14,7
2006	7.818.642	79.601	1601	10,2	20,5	20,1
2007	8,505,390	81.810	1044	9,6	12,3	12,8
2008	8.802.989	73.502	866	8,4	9,8	11,8
2009	9.030.202	64.745	1171	7,2	13,0	18,1
2010	10.030.810	63.436	1454	6,3	14,5	22,9
2011	11.030.939	69.924	1710	6,3	15,5	24,5
2012	11.939.620	74.871	744	6,3	6,2	9,9
2013	12.484.113	191.389	1360	15,3	10,9	7,1
2014	13.240.122	221.366	1626	16,7	12,3	7,3
2015	13.713.717	241.547	1252	17,6	9,1	5,2
2016	13.415.843	286.068	1405	21,3	10,5	4,9
2017	14.477.817	359.653	1633	24,8	11,3	4,5
2018	14.229.170	430.985	1541	30,3	10,8	3,6
Toplam	182.798.757	2.696.206	21.675	14,7	11,9	8,1

İş Kazası Sıklığı (Türkiye)

Türkiye’de 2000-2018 yılları arasında iş kazası insidans (binde), mortalite (yüz binde) ve fatalite (binde) hızlarının değişimi

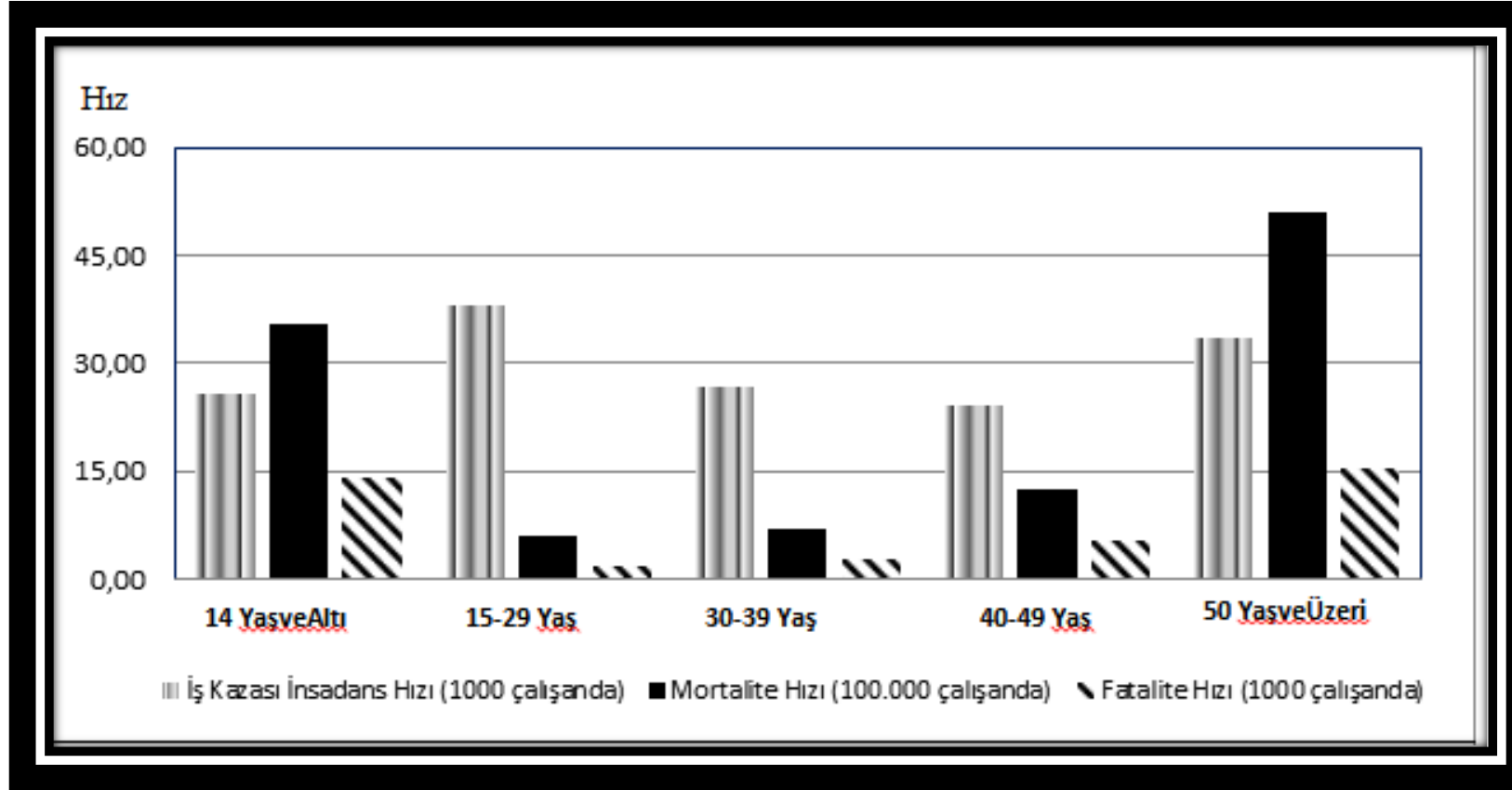
2018 Yılı Kaza İstatistikleri

Türkiye’de 2018 yılında iş kazası insidans, mortalite ve fatalite hızlarının cinsiyete, yaş grubu ve ekonomik aktivite alanlarına göre dağılımı

Özellikler		Zorunlu Sigortalı Sayısı	İş Kazası Sayısı	Ölümlü Kaza Sayısı	İnsidans (Binde)	Mortalite (Yüz binde)	Fatalite (Binde)	Sürekli iş göremez Sayısı
Cinsiyet	Kadın	4.333.469	76.677	46	17,69	1,06	0,60	214
	Erkek	9.885.701	354.308	1495	35,84	15,12	4,22	3559
Yaş grubu	14 yaş ve altı	5635	144	2	25,55	35,49	13,89	-
	15-29 yaş	4.759.576	181.529	291	38,14	6,11	1,60	597
	30-39 yaş	4.970.356	133.073	347	26,77	698	2,61	1151
	40-49 yaş	3.614.710	86.856	453	24,03	12,53	5,22	1204
	50 yaş ve üstü	878.893	29.383	448	33,43	50,97	15,25	821
Ekonomik aktivite	Tarım, Orman ve Balıkçılık	147.534	3439	35	23,31	23,72	10,18	46
	Madencilik ve Taş Ocakçılığı	137.332	13.771	57	100,28	41,51	4,14	143
	İmalat Sanayi	3.432.174	177.992	288	51,86	8,39	1,62	1216
	İnşaat	1.738.516	77.157	591	44,38	33,99	7,66	1328
	Toptan ve Perakende Ticaret	2.249.155	25.552	103	1136	4,58	4,03	241
	Taşıma ve Depolama	875.513	24.616	218	28,12	24,90	8,86	259
	Diğer İş Kolları	5.648.946	108.458	249	19,20	4,41	2,30	540

İş Kazası İstatistikleri

Ülkemizde 2018 yılı verilerine göre yaş gruplarına göre iş kazası insidans, mortalite ve fatalite hızları

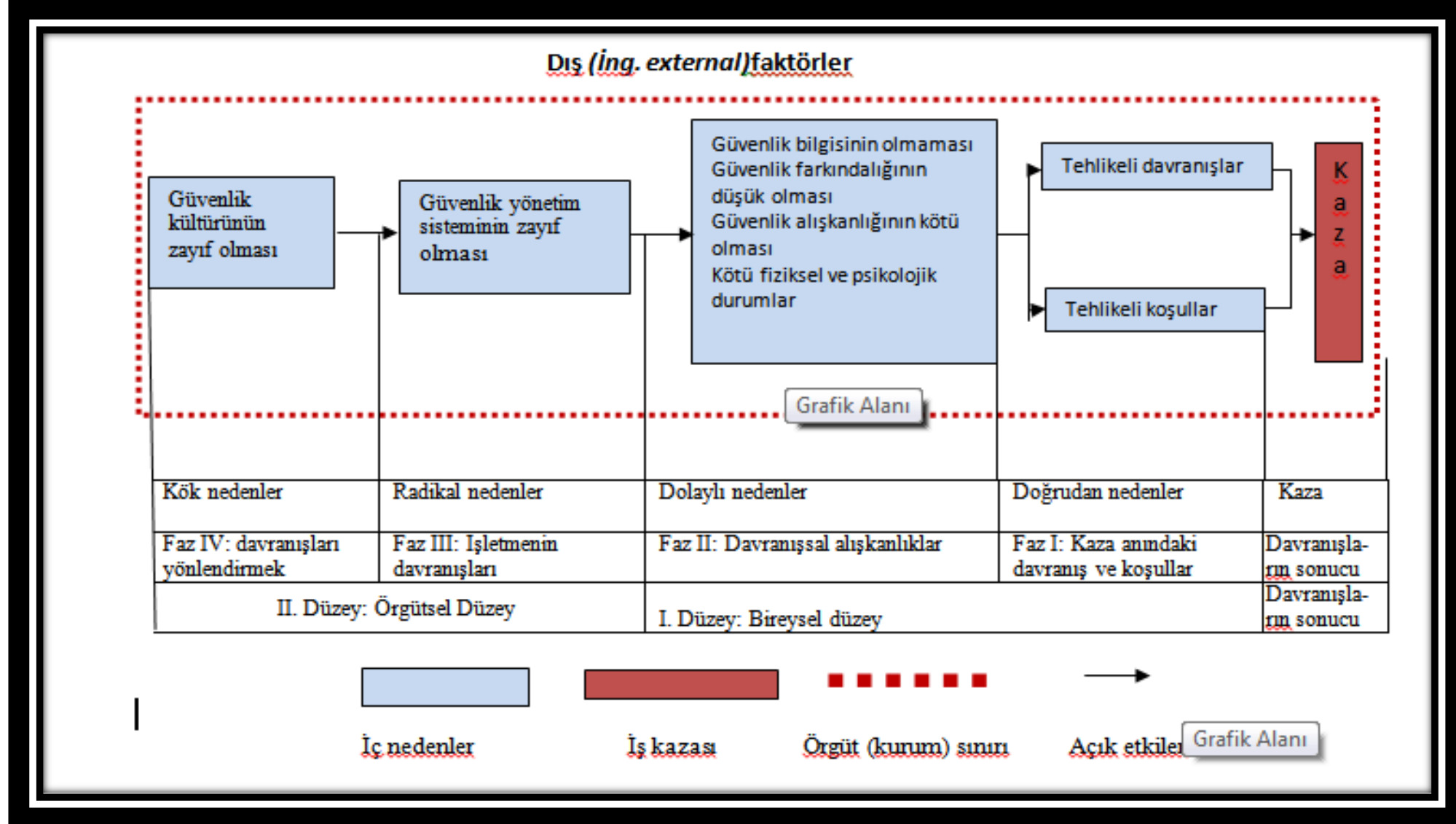

İş Kazası İstatistikleri

Ülkemizde iş yeri büyüklüğüne göre iş kazası insidans, mortalite ve fatalite hızları (2018)

İşyeri büyüklüğü (çalışan sayısı)	Zorunlu sigortalı sayısı	İş kazası sayısı	Ölümlü kaza sayısı	İnsidans hızı (binde)	Mortalite hızı (yüz binde)	Fatalite hızı (binde)
1-49	8.277.908	107.861	859	13,03	10,38	7,96
50-249	3.152.394	127.463	384	40,43	12,18	3,01
250-499	1.102.187	65.922	114	59,81	10,34	1,73
500 ve üzeri	1.696.681	129.739	184	76,47	10,84	1,42

İş Kazası Nedenleri

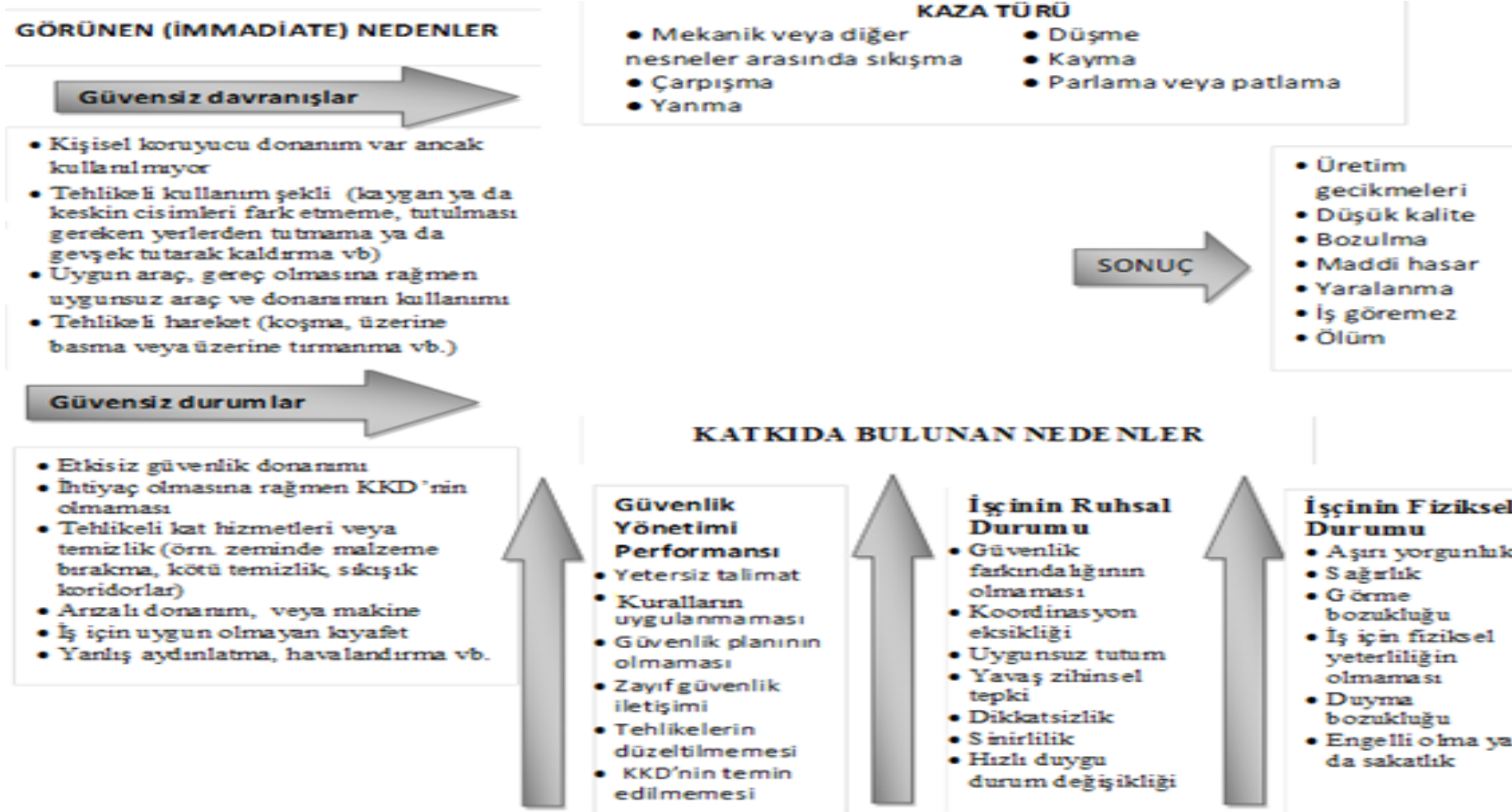

İş Kazası Nedenleri

4M Perspektifi, temel kaza nedenleri

<i>İnsan (İng. Man)</i>	Hatalara neden olan insan faktörü
<i>Makine (İng. Machine)</i>	Uygun olmayan, koruyucusuz makine ve donanım gibi faktörler
<i>Ortam, çevre (İng. Media)</i>	Bilgi, bilgilendirme, çalışma metotları ve çevresel faktörler
<i>Yönetim (İng. Management)</i>	Yönetimsel faktörler

İş Kazalarından Korunma

Pandemi Dönemi

- İş Kazaları sayısı yaklaşık %10 azalmıştır
- İş Kazalarından ölümler %7 oranında artmıştır
- En çok ölüm İstanbul ilinde yaşanmıştır
- İş kazalarının %26'sı, ölümlerin ise %57'si çalışan sayısı 1-50 olan işletmelerde yaşanmıştır

İş cinayetleri olmayan/olmayacak bir sistem içinde çalışmak üzere

Teşekkür ederim